

Pla Docent

1. Dades descriptives de l'assignatura

- **Nom de l'assignatura:** Sistema Penal Juvenil
- **Curs Acadèmic:** tercer **Trimestre:** tercer
- **Titulació / Estudis:** Criminologia i Polítiques Públiques de Prevenció **Codi assignatura:** 21091
- **Nombre de crèdits ECTS:** 5 **Hores dedicació estudiant:** 125
- **Llengua o llengües de docència:** català
- **Professorat:** Marta Ferrer Puig/Mariona Llobet Anglí

2. Presentació de l'assignatura

L'assignatura "Sistema Penal Juvenil" analitza la delinqüència juvenil tant des d'una perspectiva penal, substantiva i processal, com criminològica, i centrant-se no només en els aspectes teòrics sinó també en els pràctics, especialment a Catalunya –Comunitat Autònoma que té competència en aquesta matèria-.

Els objectius d'aquesta assignatura són: conèixer, per una banda, el contingut de la Llei Orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors, i per l'altra, l'execució de les mesures a Catalunya, regulada a la Llei 27/2001 de 31 de desembre, de justícia juvenil. (així com el Reial Decret 1774/2004, de 30 de juliol, d'àmbit estatal).

L'assignatura s'organitza en classes magistrals bidireccionals i seminaris de discussió.

Com a recomanacions generals per superar la matèria, cal destacar la realització de les lectures indicades; l'assistència a les classes magistrals i la participació als seminaris.

3. Competències a assolir en l'assignatura

Competències generals	Competències específiques
Instrumentals 1. Capacitat d'anàlisi i síntesi 2. Resolució dels problemes 3. Habilitats de gestió de la informació	1. Capacitat per reconèixer les formes que pren la delinqüència juvenil i els diversos factors que hi incideixen 2. Capacitat per analitzar el funcionament dels agents penals en l'àmbit de menors 3. Reconeixement de la importància del Dret com un sistema regulador de les relacions socials 4. Capacitat per identificar els diversos programes i mesures que el sistema penal aplica en resposta als fets delictius protagonitzats per menors
Interpersonals 3. Motivació per a la resolució de problemes 4. Capacitat crítica	5. Habilitat per sintetitzar quins són i com operen els principals recursos d'execució penal en l'àmbit de menors a Catalunya
Sistèmiques 5. Capacitat d'aplicar els coneixements en la pràctica 6. Capacitat per aprendre	

4.Continguts

BLOC DE CONTINGUT 1: SISTEMA PENAL JUVENIL: PERSPECTIVA CRIMINOLÒGICA

- 1.1. Concepte de delinqüència juvenil
- 1.2. Classes de delictes comesos per menors. Especial referència a: Bandes juvenils; Violència a l'escola; Immigració i delinqüència juvenil
- 1.3. Teories explicatives de la delinqüència juvenil
- 1.4. Factors de la delinqüència juvenil
- 1.5. Prevenció de la delinqüència juvenil
- 1.6. Models de justícia penal de menors
- 1.7. Extensió i evolució de la delinqüència juvenil

BLOC DE CONTINGUT 2: SISTEMA PENAL JUVENIL: PERSPECTIVA SUBSTANTIVA

- 2.1. Inimputabilitat i Dret penal
- 2.2. Regulació i mesures previstes a la Llei Orgànica de Responsabilitat Penal dels Menors: principis informadors de la llei; àmbit d'aplicació; determinació legal de l'edat; règim sancionador i sistema de mesures
- 2.3. Tractament legal dels menors de 14 anys

BLOC DE CONTINGUT 3: SISTEMA PENAL JUVENIL: PERSPECTIVA PROCESSAL

- 3.1. Òrgans de la jurisdicció de menors i la seva competència
- 3.2. Les parts. La fase d'instrucció. Les mesures cautelars. Conclusió de l'expedient
- 3.3. L'audiència: l'acte d'apertura. Celebració de l'audiència. Sentència. Recursos
- 3.4. El règim especial de responsabilitat civil
- 3.5. Mediació i restauració

BLOC DE CONTINGUT 4: JUSTICIA JUVENIL A CATALUNYA

- 4.1. Principis bàsics d'un model educatiu i responsabilitzador
- 4.2. Organització: característiques generals
 - 4.2.1. Servei de Mediació i Assessorament Tècnic
 - 4.2.2. Àrea de Medi Obert
 - 4.2.3. Servei de Centres
- 4.3. Programes pre-sentencials
 - 4.3.1. Mediació i altres intervencions extrajudicials
 - 4.3.2. Assessorament
 - 4.3.3. Dades
- 4.4. Programes d'execució de mesures

4.4.1. En medi obert

- Principis d'intervenció
- Mesures judicials: contingut i objectius
- Forma d'execució
- Dades

4.4.2. En centres

- Tipus de centres i règims
- Projecte Educatiu de Centre
 - programes genèrics
 - programes d'actuació especialitzada
 - programa educatiu individualitzat
- Normativa de funcionament intern
- Dades

4.5. Projectes transversals

4.5.1. Gestió del Risc (SAVRY)

4.5.2. Programa Límits

4.5.3. Projectes de recerca

5. Avaluació

L'avaluació de l'assignatura es fonamentarà en el treball realitzat per l'estudiant. La nota final s'obtindrà a partir de dos paràmetres: nota de curs (30%) i examen final (70 %).

- Nota de curs o avaluació continuada als seminaris: l'estudiant realitzarà tres proves o treballs als seminaris 2, 4 i 5, de forma individual, seguint els criteris establerts a les fitxes dels seminaris, que els alumnes tindran a la seva disposició el primer dia del curs. La nota de curs es podrà modificar fins a 2 punts a l'alça a partir de les intervencions orals a classe. Aquesta part de l'assignatura esdevindrà un 30% de la nota final.
- Examen final: l'estudiant també realitzarà un examen final, que valdrà el 70% de la nota. Per poder presentar-se a l'examen és necessari que s'hagi obtingut un mínim de 4 punts a l'avaluació continuada. Així mateix, per poder fer mitjana amb la nota de curs cal que s'obtingui, com a mínim, un quatre en l'examen.

6. Bibliografia i recursos didàctics

● Bibliografia bàsica

- DÍAZ-MAROTO Y VILLAREJO, J./ FEIJOO SÁNCHEZ, B./ POZUELO PÉREZ, L., *Comentarios a la Ley Reguladora de la Responsabilidad Penal de los menores*, Madrid, 2008.

- FERRER, M./CAPDEVILA, M./LUQUE, E., *La reincidència en el delictes en la justícia de menors*, 2006, Barcelona, CEJFE, Col·lecció Justícia i Societat, nº 26. Disponible en web:

<http://www20.gencat.cat/portal/site/Justicia/menuitem.6a30b1b2421bb1b6bd6b6410b0c0e1a0/?vgnextoid=6ccba11c6f203110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnextchannel=6ccba11c6f203110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnextfmt=default>

- LANDROVE DÍAZ, G., *Introducción al derecho penal de menores*, 2ª ed., Valencia, 2007.

● Bibliografia complementària

- DOPICO GÓMEZ-ALLER, J., *Prisiones de empresa, reformatorios privados*, Valencia, 2011.

- FERRER, M./HILTERMAN, E., "Un proyecto de gestión del riesgo con jóvenes infractores en Cataluña", *Revista Infancia, Juventud y Ley*, 2008, nº 1.

● Recursos didàctics

- Actualització de les taxes de reincidència per a les mesures de llibertat vigilada i internament en centre (2011):

<http://www20.gencat.cat/portal/site/Justicia/menuitem.6a30b1b2421bb1b6bd6b6410b0c0e1a0/?vgnextoid=42a2d77dce08e210VgnVCM2000009b0c1e0aRCRD&vgnextchannel=42a2d77dce08e210VgnVCM2000009b0c1e0aRCRD&vgnextfmt=default>

- Informació estadística bàsica de Justícia Juvenil a Catalunya:

<http://www20.gencat.cat/portal/site/Justicia/menuitem.cc15117be9e6a1b6bd6b6410b0c0e1a0/?vgnextoid=d3ecf31f87203110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnextchannel=d3ecf31f87203110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnextfmt=default>

- Observatorio internacional de justicia juvenil:

www.oijj.org

- Regles europees per a infractors menors d'edat subjectes a sancions o mesures. Consell d'Europa (2008). Disponibles en web:

<http://www20.gencat.cat/portal/site/Justicia/menuitem.6a30b1b2421bb1b6bd6b6410b0c0e1a0/?vgnextoid=6ccba11c6f203110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnextchannel=6ccba11c6f203110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnextfmt=default>

7. Metodologia

La metodologia d'aquesta assignatura combina les activitats presencials, realitzades dins de l'aula, amb activitats que l'estudiant haurà de realitzar fora de la mateixa: bé de forma dirigida, bé de manera autònoma. Les activitats planificades en aquesta assignatura són:

- Presencials (a l'aula): classes magistrals bidireccionals i seminaris participatius.
- Autònomes: preparació dels treballs que hauran de presentar-se als seminaris; preparació dels seminaris, tal com s'estableixi a les fitxes de cadascun d'ells (lectures obligatòries i recomanades, resolució de casos pràctics, ...); estudi de l'assignatura per tal d'aprovar l'examen final.

8. Programació d'activitats

<i>Setmana</i>	<i>Activitat a l'aula agrupament / tipus d'activitat</i>	<i>Activitat fora de l'aula agrupament / tipus d'activitat</i>
Setmana 1	Classe magistral: Tema 1	Lectura manual tema 1
Setmana 2	Classe magistral: Tema 2	Lectura manual tema 2
Setmana 3	Classe magistral: Tema 2	Lectura manual tema 2
Setmana 4	Classe magistral: Tema 3 Seminari 1	Preparació seminari 1
Setmana 5	Classe magistral: Tema 3 Seminari 2	Preparació seminari 2, tal i com s'estableixi a la fitxa de seminari
Setmana 6	Classe magistral: Tema 4 Seminari 3	Preparació seminari 3, tal i com s'estableixi a la fitxa de seminari
Setmana 7	Classe magistral: Tema 4 Seminari 4	Preparació seminari 4, tal i com s'estableixi a la fitxa de seminari
Setmana 8	Classe magistral: Temes 4-5 Seminari 5	Preparació seminari 5, tal i com s'estableixi a la fitxa de seminari
Setmana 9	Classe magistral: Tema 5	Estudi de l'assignatura
Setmana 10	Classe magistral: Tema 5	Estudi de l'assignatura